

ÖĞRENCİ GÖZÜNDEN FEN MOTİVASYONUNU OLUMSUZ ETKİLEYEN FAKTÖRLER¹

Tuğçe ÇAĞLAN²
Dilber POLAT³

GİRİŞ

Türk Dil Kurumu, motivasyonu Fransızca kökünde, “isteklendirme” veya “güdüleme” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2018). İngilizce kökünde, biyoloji terimleri sözlüğüne göre “bir hayvanda bir amaca yönelik bir davranışı kontrol eden iç faktörler” olarak, su ürünleri terimleri sözlüğüne göre ise “harekete getirme, harekete sevk etme, itici kuvvet, harekete yöneltici içsel güç” olarak tanımlamaktadır (Koral, Suludere & Ayvalı, 2000)

İnsanlar bir işe koşulların birbirinden farklı referanslarla harekete geçebilirler. Örneğin bir öğrenci ailesinin veya öğretmenin takdirini kazanmak için çalışabilirken, diğer bir öğrenci daha iyi bir not almak için veya kişisel hedeflerine ulaşmak için çalışabilir.

Cüceloğlu (2006)'na göre motivasyon “istem, arzu, gereksinme, dürtü ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır”. Günü organizmayı birincisi uyarır ve faaliyete geçirir, ikincisi organizmanın davranışını bir amaca yönlendirir. Bu iki özellik oluştuğunda, organizmanın güdülendiği söylenebilir. Günülenme, öğrenme ile ilişkili bir kavram olup başarı ve verimin sağlanmasında belir-

¹ Bu bölüm birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığındaki yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Fen Bilimleri Öğretmeni, MEB Eskişehir, tugcecaglan@gmail.com, ORCID iD 0009-0001-4329-8738

³ Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, dilber.polat@ahievan.edu.tr, ORCID iD 0000-0001-5931-0626

sınıfta gruplaşmalar olması, sorumsuz davranışlar ve sınıftaki eşyaların kaybolması şeklinde sıralanmıştır. Öğrencilerin okulun fiziki koşulların kaynaklanan ve fen bilimleri dersindeki motivasyonu olumsuz etkilediğini ifade ettikleri kaynaklar sırasıyla; Laboratuvarın bulunmaması veya bulunduğu halde kullanılmamasından kaynaklanan sorun en önemli sorun olarak bildirilmiştir. Diğeri ise sırasıyla; Akıllı tahtanın bulunmaması, sınıfta akıllı tahta olduğu halde öğretmenin kullanmaması veya öğrencilerin kullanmasına izin vermemesi, kilitli tutulması, sınıf mevcudunun kalabalık olması. Bilgisayar ve projektör bulunduğu halde, öğrenciler video izlemek istediği halde yeterince kullanılmaması, öğretmenin sınıftaki teknolojik araçları ödül veya ceza aracı olarak kullanması ve son olarak çevredeki çöpler olarak bildirmişlerdir.

Araştırma sonuçları dikkate alınarak öğretmenlere laboratuvarı kullanmaları, her konuya uygun deney yapmaları, ailelere ise öğrencilere verimli ders çalışabilecekleri ortam hazırlamaları ve öğrencilerin başarılarını takdir etmeleri önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, S., 2006, Eğitimde motivasyon, Kazım karabekir eğitim fakültesi dergisi, sayı (13), 343-361.
- Akbaba, S., & Aktaş, A., 2005, İçsel motivasyonun bazı değişkenler açısından incelenmesi, Marmara üniversitesi atatürk eğitim fakültesi eğitim bilimleri dergisi, 21 (21), 19-42.
- Bonney, C. R., Kempler, T. M., Zusho, A., Coppola, B. P., Pintrich, P. R., 2005, Student learning in science classrooms: what role does motivation play?, Beyond cartesian dualism, In: Alsop, S. (ed.), Chapter 7, Springer, Netherlands, 83-97.
- Büyükoztürk, Ş., 2016, Veri Analizi El Kitabı, Pegem Akademi, Ankara.
- Cüceloğlu, D., 2006, İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul, ISBN-10: 975-14-0250-6.
- Çavaş, P., 2011, Factors affecting the motivation of turkish primary students for science learning, Science education international, 22 (1), 31-42.
- Dede, Y., Yaman, S., 2008, Fen öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Necatibey eğitim fakültesi elektronik fen ve matematik eğitimi dergisi, 2 (1), 19-37.
- Dilekmen, M., Ada, Ş., 2005, Öğrenmede güdülenme, Kazım karabekir eğitim fakültesi dergisi, sayı (11), 113-123.
- Durmuş, H., 2007, Eğitim yönetiminde motivasyon ve ödüllendirme, <https://docplayer.biz.tr/11057849-egitim-yonetiminde-motivasyon-ve-odullenddrme-hayati-durmus.html>, [Ziyaret Tarihi: 8 Nisan 2019].
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., 2006, How to design and evaluate research in education, 6th ed., NY: McGraw-Hill, New York.
- Goto, T., Nakanishi, K., Kano, K., 2018, A large-scale longitudinal survey of participation in scientific events with a focus on students' learning motivation for science: antecedents and consequences, Learning and individual differences, cilt 61, 181-187.
- İnceoğlu, M., 1985, Güdüleme yöntemleri, Ankara, Ankara üniversitesi basın-yayın yüksek okulu yayınları, Ankara.

FEN EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARINA GÜNCEL BAKIŞ IX

- Karasar, N., 2005, Bilimsel araştırma yöntemi., Nobel yayın dağıtım, Ankara.
- Karasar, N., 2016, Bilimsel araştırma yöntemi., Nobel yayın dağıtım, Ankara.
- Kelecioğlu, H., 1992, Güdülenme, Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı (7), 175-181.
- Koral, S., Z. Suludere ve C. Ayvalı, 2000. Biyoloji Terimleri Sözlüğü. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları. 2. Baskı.
- Lumsden, L. S., 1994, Student Motivation To Learn , <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED370200.pdf>, [Ziyaret Tarihi: 4 Şubat 2019].
- Meece, J. L., Anderman, E. M., Anderman, L. H., 2006, Classroom goal structure, student motivation, and academic achievement, *Annual review of psychology*, 57 (1), 487-503.
- Tas, Y., Subaşı, M., Yerdelen, S., 2018, The role of motivation between perceived teacher support and student engagement in science class, https://www.researchgate.net/publication/327111983_The_role_of_motivation_between_perceived_teacher_support_and_student_engagement_in_science_class , [Ziyaret Tarihi: 11 Mayıs 2019].
- TDK, 2018. <https://sozluk.gov.tr/>
- Trna, J., Trnova, E., 2004, Cognitive Motivation In Science Teacher Training, Science and Technology Education for a Diverse Word dilemmas: needs and partnership - 11th IOSTE Symposium for Central and East European Countries, Lublin Poland, Lublin, M. Curie-Skłodowska University press, ISBN 83-227-2285-0, 223-224.
- Uzun, N., Keleş, Ö., 2010, Fen öğrenmeye yönelik motivasyonun bazı demografik özelliklere göre değerlendirilmesi, *Gazi üniversitesi gazi eğitim fakültesi dergisi*, 30 (2), 561-584.
- Vedder-Weiss, D., Fortus, D., 2018, Teacher's mastery goals: using a self-report survey to study the relations between teaching practices and students' motivation for science learning, *Research in science education*, 48 (1), 181-206.